

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA
НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО НЕПОДКУПНОСТИ
РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA
INSPECTORATUL DE INTEGRITATE**

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

**ACT DE CONSTATARE
nr. 278/12**

mun. Chișinău

07 septembrie 2021

Inspector superior de integritate al Inspectoratului de integritate al Autorității Naționale de Integritate, Sergiu POPA, examinând materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inițiat în privința dnei Arman-Rotaru Viorica, director al Grădiniței din s. Tuzara, r. Călărași, IDNP: [REDACTED], născută la [REDACTED], domiciliată în [REDACTED], în temeiul art. 35 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

A STABILIT:

La 08.06.2021 în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea nr. 4777 cu privire la eventuala încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese de către dna Arman-Rotaru Viorica, director al Grădiniței din s. Tuzara, r. Călărași.

La 25.06.2021, în conformitate cu prevederile art. 30 din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, sesizarea a fost repartizată aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor.

Potrivit sesizării și a materialelor anexate, dna Arman-Rotaru Viorica, director al Grădiniței din s. Tuzara, r. Călărași, în perioada exercitării funcției, în repetate rânduri a emis ordine de angajare, cumulare a funcțiilor, stimulare materială, evaluare a performanțelor, pe numele soțului acesteia [REDACTED] și a soacrei sale [REDACTED], fapt ce presupune o încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese.

La 06.07.2021, în conformitate cu prevederile art. 31 din Legea nr. 132/2016, dat fiind faptul stabilirii de către inspectorul de integritate a existenței unei bănuieli rezonabile de încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese, prin procesul-verbal de inițiere a controlului nr. 536/12, în privința dnei Arman-Rotaru Viorica, a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese.

La 06.07.2021, în adresa dnei Arman-Rotaru Viorica a fost expediată scrisoarea nr. 04-12/3615 prin care a fost informată despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese și despre drepturile sale prevăzute la art. 33 din Legea 132/2016.

Dat fiind faptul că scrisoarea respectivă nu a ajuns la destinatar, fiind reîntoarsă la Autoritate ca nereclamată, la 12.08.2021, în adresa dnei Arman-Rotaru Viorica a fost expediată repetat scrisoarea nr. 04-12/4531, care la fel nu a fost recepționată de către dumneaei.

Avînd în vedere că pe parcursul examinării dosarului de control s-a stabilit că dna Arman-Rotaru Viorica se află peste hotarele R.M., inspectorul de integritate a readresat scrisorile menționate supra în adresa dnei Arman-Rotaru Viorica, prin intermediul aplicației mobile

„Viber” (nr. [REDACTED]), fiind recepționate de către cea din urmă la data de 16.08.2021, confirmându-se astfel faptul informării despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese și despre drepturile sale prevăzute la art. 33 din Legea 132/2016.

În temeiul prevederilor legale prevăzute la art. 20 alin. (1) lit. a) - d), art. 32 alin. (3) și art. 37 alin. (2) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, au fost consultate date din registrele informaționale de stat și solicitate Primăriei s. Tuzara, r. Călărași (solicitățile nr. 04-12/3682 din 07.07.2021, nr. 04-12/4700 din 19.08.2021), Grădiniței din s. Tuzara, r. Călărași (solicitarea nr. 04-12/3683 din 07.07.2021), Agenției Servicii Publice a R.M. (solicitarea nr. 04-12/3681 din 07.07.2021), informații și documente necesare desfășurării controlului.

În urma consultării Registrului informațional de Stat „Registrul de Stat al Populației”, precum și potrivit informației parvenite de la Agenția Servicii Publice a RM prin scrisoarea nr. 01/6038 din 16.07.2021, ca răspuns la solicitarea nr. 04-12/3681 din 07.07.2021, s-au stabilit relațiile de persoane apropiate ale dnei Arman-Rotaru Viorica, după cum urmează:

- dl [REDACTED], IDNP: [REDACTED] (soț);
- dna [REDACTED], IDNP: [REDACTED] (soacră).

Conform răspunsurilor Primăriei s. Tuzara, r. Călărași, înregistrate în cadrul Autorității cu nr. 6637 la 27.07.2021 și nr. 8004 la 02.09.2021, s-au stabilit următoarele:

✓ Prin Contractul individual de muncă nr. 06 din 01.09.2015, dna Arman-Rotaru Viorica, a fost angajată în funcția de director al Grădiniței din s. Tuzara, r. Călărași (*Instituția preșcolară „Prichindel”*), pînă la numirea directorului în rezultatul concursului, contractul producînd efecte juridice din 01.09.2015.

✓ Prin dispoziția Primăriei s. Tuzara, r. Călărași nr. 30 din 30.06.2020, dna Arman-Rotaru Viorica, **a fost eliberată din funcția de director al Grădiniței din s. Tuzara, r. Călărași**, fiind desfăcut contractul individual de muncă cu aceasta din urmă, începînd cu **30.06.2020**.

✓ Potrivit fișei postului, funcția de director este o funcție de conducere (*managerială*).

În conformitate cu art. 21 alin. (1) din Codul educației al RM nr. 152 din 17 iulie 2014, **„Instituțiile publice de educație timpurie (educație antepreșcolară și învățămînt preșcolar) și de învățămînt extrașcolar (de nivel local) sînt înființate, reorganizate și lichidate de către autoritățile administrației publice locale de nivelul întîi....”**.

Potrivit regulamentului tip de organizare și funcționare a instituției de educație timpurie aprobat prin ordinul Ministerului Educației nr. 243 din 22 aprilie 2016, *directorul instituției de educație timpurie exercită conducerea executivă a instituției în conformitate cu atribuțiile conferite de legislația în vigoare, cu hotărârile Consiliului de administrație al instituției, cu prevederile Regulamentului și fișa de post, elaborată și aprobată de fondator.*

Urmare a solicitării nr. 04-12/3683 din 07.07.2021, **Grădinița din s. Tuzara, r. Călărași**, a expediat în adresa Autorității Naționale de Integritate, fără scrisoare de însoțire de altfel, informațiile și documentele solicitate, acestea fiind anexate la răspunsul Primăriei s. Tuzara, r. Călărași, înregistrat în cadrul Autorității cu nr. 6637 la 27.07.2021.

Coroborînd toate informațiile reflectate mai sus, inspectorul de integritate atestă că dna Arman-Rotaru Viorica, exercitînd funcția de director al Grădiniței din s. Tuzara, r. Călărași, în perioada de pînă la intrarea în vigoare a Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale (01.08.2016), avînd interes personal rezultat din relațiile sale cu persoanele apropiate - (soțul [REDACTED] și (soacra) [REDACTED], a emis/semnat în privința acestora acte administrative și a încheiat acte juridice după cum urmează:

- cererea dnei [REDACTED] din 27.06.2016 cu privire la angajare;

- *contractul individual de muncă nr. 62 din 01.07.2016, încheiat cu dna [REDACTAT];*

- *ordinul nr. 38 din 01.07.2016 cu privire la acordarea concediului de odihnă anual, în care este vizat dl [REDACTAT];*

- *ordinul nr. 39 din 01.07.2016 cu privire la angajare, în care este vizată dna [REDACTAT];*

- *ordinul nr. 42 din 28.07.2016 cu privire la încetarea contractului individual de muncă, în care este vizată dna [REDACTAT].*

De menționat că în perioada de referință, dna Arman-Rotaru Viorica, aflându-se în exercițiul funcției de director al Grădiniței din s. Tuzara, r. Călărași, *deținea calitatea de subiect al declarării*, în conformitate cu prevederile art. 3, alin. (1), lit. d) din Legea nr. 16/2008 cu privire la conflictul de interese (în vigoare până la 01.08.2016) – în continuare Legea nr. 16/2008.

În cele din urmă, dat fiind faptul că emiterea/semnarea și încheierea actelor sus menționate a avut loc în perioada de acțiune a Legii nr. 16/2008, inspectorul de integritate consideră imperios că situația respectivă urmează a fi analizată prin prisma prevederilor legale ale acestei legi.

Astfel, potrivit art. 2 din Legea nr. 16/2008, *conflictul de interese* reprezintă conflictul dintre exercitarea atribuțiilor funcției deținute și interesele personale ale persoanelor prevăzute la art. 3, în calitatea lor de persoane private, care ar putea influența necorespunzător îndeplinirea obiectivă și imparțială a obligațiilor și responsabilităților ce le revin potrivit legii; și *interes personal* reprezintă orice interes, material sau nematerial, al persoanelor prevăzute la art. 3 care rezultă din necesitățile sau intențiile personale ale acestora, din activități care altfel pot fi legitime în calitate de persoană privată, *din relațiile lor cu persoane apropiate* sau persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile personale cu partide politice, cu organizații necomerciale și cu organizații internaționale, precum și care rezultă din preferințele sau angajamentele acestora; *persoane apropiate* – sotul (soția), persoanele înrudite prin sînge sau adopție (părinți, copii, frați, surori, bunici, nepoți, unchi, mătușe) și persoanele înrudite prin afinitate (cumnat, cumnată, socru, soacră, ginere, noră).

Conform art. 5, alin. (1) al Legii nr. 16/2008, dna Arman-Viorica Rotaru, *în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu avea obligația de a lua decizii conducându-se de legislația corespunzătoare și de politica statului în domeniul respectiv, ținând cont de interesul public și renunțând la interesele personale.*

Potrivit art. 5, alin. (2) al aceleiași legi, dna Arman-Viorica Rotaru avea obligația de a *renunța la interesele personale, ce pot compromite deciziile oficiale, luate cu participarea lor, sau să se abțină de la participarea la luarea sau executarea unor astfel de decizii, dacă acestea pot fi compromise de interesele lor personale sau de apartenența lor la anumite organizații.*

Conform art. 9, alin. (1), lit. a) și art. 11 din Legea nr. 16/2008, dna Arman-Viorica Rotaru *urma să informeze imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, în scris, șeful ierarhic sau organul ierarhic superior despre interesul, al său ori al persoanelor apropiate, legat de decizia pe care trebuie să o ia personal sau la luarea căreia trebuie să participe, ori de acțiunea pe care trebuie să o întreprindă în îndeplinirea atribuțiilor sale de serviciu, fiind responsabilă pentru identificarea intereselor sale personale, care ar putea intra sau sînt în conflict cu îndatoririle sale oficiale, precum și pentru soluționarea pozitivă a conflictului de interese.*

Din răspunsul **Primăriei s. Tuzara, r. Călărași nr. 117** din 28.07.2021, rezultă că în perioada de referință dna Arman- Rotaru Viorica **nu a informat**, *despre interesul, al său ori al persoanelor apropiate, legat de decizia pe care trebuie să o ia personal sau la luarea căreia*

trebuie să participe, ori de acțiunea pe care trebuie să o întreprindă în îndeplinirea atribuțiilor sale de serviciu și în cele din urmă a emis/semnat acte administrative și a încheiat acte juridice în privința persoanelor apropiate/cu persoanele apropiate – (soțul) [REDACTAT] și (soacra) [REDACTAT].

După intrarea în vigoare a Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, prin care a fost abrogată Legea 16/2008, dna Arman-Viorica Rotaru, exercitând funcția de director al Instituției publice de educație timpurie (*Grădinița din s. Tuzara, r. Călărași – „Prichindel”*), **a deținut calitatea de subiect al declarării averii și intereselor personale** potrivit art. 3, alin. (1), lit. e) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

Astfel, inspectorul de integritate remarcă că în perioadă respectivă, dna Arman-Rotaru Viorica, exercitând funcția de director al Grădiniței din s. Tuzara, r. Călărași, avînd interes personal rezultat din relațiile sale cu persoana apropiată - (soțul) [REDACTAT], a emis/semnat în privința acestuia acte administrative și a încheiat acte juridice după cum urmează:

- *acordul suplimentar din 01.10.2018 la contractul individual de muncă nr. 81 din 01.12.2017, încheiat cu dl [REDACTAT];*

- *ordinul nr. 13-c din 05.11.2018 cu referire la acordarea concediului de odihnă anual, în care este vizat dl [REDACTAT];*

- *ordinul nr. 14-p din 18.12.2018 cu referire la atribuirea treptei, clasei și coeficientului de salarizare, în care este vizat dl [REDACTAT];*

- *ordinul nr. 17-c din 01.07.2019 cu referire la acordarea concediului de odihnă anual, în care este vizat dl [REDACTAT];*

- *ordinul nr. 12-p din 31.08.2019 cu referire la demisionare, în care este vizat dl [REDACTAT].*

Așadar, se reține că, dna Arman-Rotaru Viorica, fiind subiect al declarării, avea obligația să respecte principiile generale de evitare a conflictelor de interese prevăzute la art. 11 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, prin servirea interesului public cu imparțialitate și obiectivitate, prin asigurarea transparenței și a controlului public al activității și responsabilitatea individuală și exemplul personal. Or, obligațiile și responsabilitățile subiectului declarării, cu referire la regimul juridic al conflictelor de interese, sunt prevăzute expres în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

Potrivit art. 2, din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, **conflict de interese reprezintă situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii;**

interes personal este orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale;

persoană apropiată este soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectul declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră);

Conform art. 12 alin. (3) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, **conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul**

unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sânt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

În conformitate cu art. 12 alin. (4) lit. (a) și (b) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, dna Arman-Rotaru Viorica, exercitând funcția de director al Instituției publice de educație timpurie (Grădinița din s. Tuzara, r. Călărași), era obligată să informeze șeful ierarhic sau organul ierarhic superior imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se află și să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică până la soluționarea conflictului de interese.

Art. 12 alin. (5) din aceeași lege prevede că „Informarea despre apariția unui conflict de interese real se va face pînă la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică”.

Art. 14 alin. (2) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, statuează: „Conflictul de interese real se soluționează de către subiectul declarării, conducătorul organizației publice, Autoritatea Națională de Integritate sau Consiliul de Integritate, după caz.”.

Conform art. 14 alin. (3) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, până la soluționarea conflictului de interese real, subiectului declarării, în persoana dnei Arman-Rotaru Viorica, îi este interzisă întreprinderea oricărei acțiuni pe cauza dată, cu excepția abținerii.

Potrivit art. 14 alin. (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, subiectului declarării, în persoana dnei Arman-Rotaru Viorica, poate soluționa conflictul de interese real în care se află prin abținerea de la rezolvarea cererii/demersului, de la emiterea/adoptarea actului administrativ, de la încheierea actului juridic, de la participarea la luarea unei decizii sau luarea deciziei/votare, informând toate părțile vizate de decizia respectivă în privința măsurilor luate pentru a proteja corectitudinea procesului de luare a deciziilor.

Conform art. 12 alin. (10) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, conflictul de interese consumat reprezintă fapta subiectului declarării de rezolvare a unei cereri/unui demers, de emitere a unui act administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică cu încălcarea prevederilor alin. (4) și (7).

De menționat faptul că dna Arman-Rotaru Viorica, în calitatea sa de director al Grădiniței din s. Tuzara, r. Călărași, în perioada anului 2017 a mai emis /semnat în privința soțului, [REDACTAT], acte administrative și a încheiat cu acesta acte juridice după cum urmează:

- contractul individual de muncă nr. 80 din 01.11.2017, încheiat cu dl [REDACTAT];

- ordinul nr. 27-p din 01.11.2017 cu referire la angajare, în care este vizat dl [REDACTAT];

- cererea dlui [REDACTAT] din 27.11.2017 cu privire la angajare;

- *ordinul nr. 30-p din 01.12.2017 cu referire la angajare, în care este vizat dl [REDACTAT];*
- *contractul individual de muncă nr. 81 din 01.12.2017, încheiat cu dl [REDACTAT];*
- *cererea dlui [REDACTAT] din 19.12.2017 cu privire la prelungirea contractului individual de muncă;*
- *ordinul nr. 34-p din 20.12.2017 cu referire la prelungirea contractului individual de muncă, în care este vizat dl [REDACTAT];*
- *acordul suplimentar din 20.12.2017 la contractul individual de muncă nr. 81 din 01.12.2017, încheiat cu dl [REDACTAT].*

Analizând legislația în vigoare la momentul emiterii/semnării și încheierii actelor numite supra, reeșind din prevederile Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale (conform redacției în vigoare din 01.08.2016, respectiv, redacției în vigoare din 12.01.2018), inspectorul de integritate remarcă în perioada respectivă, la noțiunea de *persoană apropiată* prevăzută la art. 2 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, nu se regăsea *soțul subiectului declarării*.

Potrivit celor relatate, rezultă că pentru perioada respectivă dlui [REDACTAT] nu-i poate fi atribuită calitatea de persoană apropiată a dnei Arman-Rotaru Viorica, director al Grădiniței din s. Tuzara, r. Călărași, inspectorul de integritate reținând aceste acțiuni.

În vederea asigurării respectării dreptului la apărare, prin scrisorile nr. 04-12/3615 din 06.07.2021, nr. 04-12/4531 din 12.08.2021, nerecepționate inițial de către dna Arman-Rotaru Viorica, dat fiind faptul că aceasta nu se află pe teritoriul R.M., readresate ulterior prin intermediul aplicației mobile *Viber* (nr. [REDACTAT]), recepționate într-un final la 16.08.2021, subiectul declarării vizat în control a fost invitat la sediul Autorității Naționale de Integritate, pentru a-și **prezenta punctul de vedere** asupra obiectului controlului.

La 23.08.2021, în cadrul Autorității Naționale de Integritate, cu nr. 7634 a fost înregistrat punctul de vedere al dnei Arman-Rotaru Viorica, parvenit prin intermediul serviciului de poștă electronică *Zimbra*, în care a comunicat că: „*Confirmă că a angajat membrii familiei sale, [REDACTAT] soțul, și [REDACTAT] soacra în câmpul muncii în instituția pe care o conducea în perioada 2012-2020.*

Angajarea soacrei sale a durat 28 de zile calendaristice, perioada concediului de odihnă anual al altui angajat de bază în funcția respectivă. A recurs la angajarea acesteia din motivul că dna [REDACTAT] avea controlul medical necesar pentru angajarea în funcție. Nimeni, din câte persoane a solicitat și căutat să identifice pentru angajarea pe o perioadă de 28 de zile calendaristice, au refuzat din motiv că era necesar să prezinte controlul medical, care costa 650 de lei ca să-l efectueze. Logic, nimeni nu accepta.

Angajarea soțului său, [REDACTAT], a avut loc în urma propunerii primarului în exercițiu în perioada respectiva, [REDACTAT], care a venit cu propunerea de a-l angaja, și anume din considerentul că acesta să efectueze toate lucrările necesare în instituție, și anume (întreținerea terenului Instituției și adiacent acesteia, întreținerea și repararea mobilierului, a robinetelor și alte o sumedenie de lucrări necesare pentru buna funcționare a instituției). Motiv de bază fiind lipsa statului de personal pentru angajarea unei persoane responsabile de întreținerea tehnică a instituției, așa că dl [REDACTAT], cu toate instrumentele personale efectua întreținerea tehnică a instituției și plus supravegherea instituției pe timp de noapte, conform graficului de serviciu prestabilit, fiind remunerat doar pentru orele din funcția de paznic, fapt care poate fi verificat prin ridicarea și verificarea numărului de state de personal existente în instituție la perioada respectivă, cât și a listelor de plată a salariului acestuia.

Declarația nu a făcut-o, fapt pentru care regretă, din lipsă de timp și a volumului de lucru”.

Primăria s. Tuzara, r. Călărași, prin răspunsul cu nr. 117 din 28.07.2021, a informat că dna Arman-Rotaru Viorica, în exercitarea funcției de director, ***nu a informat Primăria s. Tuzara despre careva conflicte de interese în care se afla cu [REDACTAT] și [REDACTAT].***

Mai mult ca atât, însă-și dna Arman-Rotaru Viorica, în punctul de vedere prezentat recunoaște că „...*Nu a făcut declarația, fapt pentru care regretă, din lipsă de timp și a volumului de lucru...*”.

Prin urmare se atestă că dna Arman-Rotaru Viorica **nu a informat/nu a declarat și respectiv nu a soluționat conflictele de interese reale în care se afla.**

Analizând minuțios cele relatate în punctul de vedere, inspectorul de integritate consideră că ***responsabilitatea de a se conforma prevederilor legii este o obligație a dnei Arman-Rotaru Viorica, iar cunoașterea sau necunoașterea legii nu exonerează de răspundere.***

Necunoașterea legii, nu reprezintă o scuză plauzibilă întru justificarea exonerării de răspundere generată de conflictele de interese abordate în prezenta speță (nemo legem ignorare censetur), în contextul în care este axiomatic că relațiile sociale sunt guvernate de norme juridice, iar actele normative (în care sunt materializate normele juridice) indiferent de forța juridică și organul emitent, pentru asigurarea cunoașterii și opozabilității lor, se publică în corespundere cu art. 56 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative (anterior Legea cu privire la actele legislative), în Registrul de stat al actelor juridice, precum și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau, după caz, în monitoarele oficiale ale raioanelor, municipiilor și ale unităților teritoriale autonome cu statut juridic special ori în Registrul actelor locale, prezumându-se cunoașterea de către toți destinatarii legii a regulilor de conduită impuse, informația fiind accesibilă publicului.

Și nimeni nu poate fi considerat că nu cunoaște legea, *adagiu latin* ce exprimă principiul potrivit căruia se prezumă că toată lumea cunoaște legea și nimeni nu poate fi apărat de răspundere invocând necunoașterea prevederilor ei; eroarea de drept nu exonerează de răspundere. Cunoașterea și respectarea legilor este o îndatorire primordială a tuturor cetățenilor, înscrisă în Constituție. Cunoașterea și respectarea legii definesc atitudinea civică, comportamentul etic, grija față de valorile sociale, apărate și promovate prin actele normative, față de interesele fundamentale ale întăririi și dezvoltării societății. Legile și celelalte acte normative sunt aduse la cunoștința cetățenilor prin publicarea lor în „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

Conform art. 38 alin. (1), lit. a) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului ***nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese.***

Potrivit art. 23, alin. (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, ***fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau a adoptat un act administrativ, a încheiat direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese, constituie temei pentru răspunderea contravențională sau penală și pentru revocarea, destituirea sau, după caz, încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză.***

Conform art. 23 alin. (6) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, ***subiectul declarării eliberat sau destituit din funcție potrivit prevederilor alin.(3)–(5)***

este decăzut din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau din data încetării de drept a mandatului său. Dacă persoana a ocupat o funcție eligibilă, ea nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la încetarea mandatului.

În conformitate cu prevederile art. 23, alin. (7) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, „În cazul în care persoana nu mai ocupă o funcție publică sau de demnitate publică la data constatării averii nejustificate, a stării de incompatibilitate ori a conflictului de interese, interdicția de 3 ani se aplică potrivit legii, de la data la care a rămas definitiv actul de constatare sau, respectiv, a rămas definitivă și irevocabilă hotărîrea judecătorească prin care se confirmă existența averii nejustificate, a stării de incompatibilitate ori a conflictului de interese”.

Potrivit art. 23 alin. (8) al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, Autoritatea Națională de Integritate ține Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

În urma examinării materialelor acumulate în dosarul de control, punctul de vedere al persoanei supuse controlului și prevederile legale ce guvernează speța, inspectorul de integritate concluzionează că dna Arman-Rotaru Viorica, exercitând funcția de director al Grădiniței din s. Tuzara, r. Călărași, avînd interes personal rezultat din relațiile sale cu persoanele apropiate - (soțul) [REDACTAT] și (soacra) [REDACTAT], a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin:

✓ nedeclararea (neinformarea) în termenul legal a conflictelor de interese în conformitate cu art. 9, alin. (1), lit. a) din Legea nr. 16/2008 (în vigoare pînă la 01.08.2016), admițînd consumarea acestora prin emiterea/semnarea și încheierea cererii din 27.06.2016 cu privire la angajare, contractului individual de muncă nr. 62 din 01.07.2016, ordinului nr. 38 din 01.07.2016 cu privire la acordarea concediului de odihnă anual, ordinului nr. 39 din 01.07.2016 cu privire la angajare, ordinului nr. 42 din 28.07.2016 cu privire la încetarea contractului individual de muncă.

Inspectorul de integritate precizează că pentru actele administrative și juridice sus numite (cererea din 27.06.2016 cu privire la angajare, contractul individual de muncă nr. 62 din 01.07.2016, ordinul nr. 38 din 01.07.2016 cu privire la acordarea concediului de odihnă anual, ordinului nr. 39 din 01.07.2016 cu privire la angajare, ordinului nr. 42 din 28.07.2016 cu privire la încetarea contractului individual de muncă) emise/semnate și încheiate cu persoanele apropiate în situații de conflict de interese, dna Arman-Rotaru Viorica, director al Grădiniței din s. Tuzara, r. Călărași, nu poate fi sancționată dat fiind faptul că aceste acțiuni s-au consumat în perioada de acțiune a Legii nr. 16/2008 cu privire la conflictul de interese (în vigoare pînă la 01.08.2016), care a fost abrogată prin Legea nr. 133/2016 cu privire la declararea averii și intereselor personale.

Pe de altă parte, inspectorul de integritate remarcă că în perioada de acțiune a Legii nr. 133/2016 cu privire la declararea averii și intereselor personale, dna Arman-Rotaru Viorica, exercitând funcția de director al Grădiniței din s. Tuzara, r. Călărași, avînd interes personal rezultat din relațiile sale cu persoana apropiată - (soțul) [REDACTAT], a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin:

✓ nedeclararea (neinformarea) în termenul legal a conflictelor de interese în conformitate cu art. 12, alin. (4), lit. (a) - (b), art. 12, alin. (5) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

✓ nesoluționarea conflictelor de interese reale în conformitate cu art. 14, alin. (2) - (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

✓ emiterea/semnarea și încheierea în privința persoanei apropiate/cu persoana apropiată – (soțul) [REDACTAT] a *acordului suplimentar din 01.10.2018 la contractul individual de muncă nr. 81 din 01.12.2017, ordinului nr. 13-c din 05.11.2018 cu referire la acordarea concediului de odihnă anual, ordinului nr. 14-p din 18.12.2018 cu referire la atribuirea treptei, clasei și coeficientului de salarizare, ordinului nr. 17-c din 01.07.2019 cu referire la acordarea concediului de odihnă anual, ordinului nr. 12-p din 31.08.2019 cu referire la demisionare*, fapt prin care a admis **consumarea conflictelor de interese**, în conformitate cu art. 12, alin. (10) al Legii 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

Asfel, **inspectorul de integritate precizează** că toate sancțiunile (efectele) aplicabile în privința dnei Arman-Rotaru Viorica, director al Grădiniței din s. Tuzara, r. Călărași, derivă expres din încălcarea de către aceasta a regimului juridic al conflictelor de interese, manifestată prin nedeclararea și nesoluționarea conflictelor de interese reale în perioada de acțiune a Legii nr. 133/2016 cu privire la declararea averii și intereselor personale și Legii nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, *celelalte încălcări depistate fiind doar constatate, negenerînd efecte juridice*.

Din aceste raționamente, în conformitate cu prevederile art. 19, 35-38 și 39 din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, art. 23, alin. (4), (6) și (8) din Legea 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, inspectorul de integritate,-

DECIDE:

1. Se constată că dna Arman-Rotaru Viorica, exercitând funcția de director al Grădiniței din s. Tuzara, r. Călărași, avînd interes personal rezultat din relațiile sale cu persoanele apropiate - (soțul) [REDACTAT] și (soacra) [REDACTAT], a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin:

✓ nedeclararea (neinformarea) în termenul legal a conflictelor de interese în conformitate cu art. 9, alin. (1), lit. a) din Legea nr. 16/2008 (în vigoare pînă la 01.08.2016), admițînd consumarea acestora prin emiterea/semnarea și încheierea *cererii din 27.06.2016 cu privire la angajare, contractului individual de muncă nr. 62 din 01.07.2016, ordinului nr. 38 din 01.07.2016 cu privire la acordarea concediului de odihnă anual, ordinului nr. 39 din 01.07.2016 cu privire la angajare, ordinului nr. 42 din 28.07.2016 cu privire la încetarea contractului individual de muncă*.

2. Se constată că dna Arman-Rotaru Viorica, exercitând funcția de director al Grădiniței din s. Tuzara, r. Călărași, avînd interes personal rezultat din relațiile sale cu persoana apropiată - (soțul) [REDACTAT], a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin:

✓ nedeclararea (neinformarea) în termenul legal a conflictelor de interese în conformitate cu art. 12, alin. (4), lit. (a) - (b), art. 12, alin. (5) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

✓ nesoluționarea conflictelor de interese reale în conformitate cu art. 14, alin. (2) - (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

✓ emiterea/semnarea și încheierea în privința persoanei apropiate/cu persoana apropiată – (soțul) [REDACTAT] a *acordului suplimentar din 01.10.2018 la contractul individual de muncă nr. 81 din 01.12.2017, ordinului nr. 13-c din 05.11.2018 cu referire la acordarea concediului de odihnă anual, ordinului nr. 14-p din 18.12.2018 cu referire la atribuirea treptei, clasei și coeficientului de salarizare, ordinului nr. 17-c din 01.07.2019 cu referire la acordarea concediului de odihnă anual, ordinului nr. 12-p din 31.08.2019 cu referire la demisionare*, fapt

prin care a admis **consumarea conflictelor de interese**, în conformitate cu art. 12, alin. (10) al Legii 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

3. Se decade dna Arman-Rotaru Viorica din dreptul de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electorale pe o perioadă de 3 (trei) ani de la data rămânerii definitive a actului de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese.

4. Se înscrie dna Arman-Rotaru Viorica în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, de la data rămânerii definitive a actului de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese.

5. Se aduce la cunoștința dnei Arman-Rotaru Viorica actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta în termen de 15 zile de la primirea acestuia, în instanța de contencios administrativ (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev,3, Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani).

**Inspector superior de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Sergiu POPA